

**MECHANIKA BUDOWLI – PODSTAWOWE POJĘCIA,
ZAŁOŻENIA, WARUNKI RÓWNOWAGI,
PODPORY i REAKCJE**

PODSTAWOWE POJĘCIA STATYKI

SIŁA

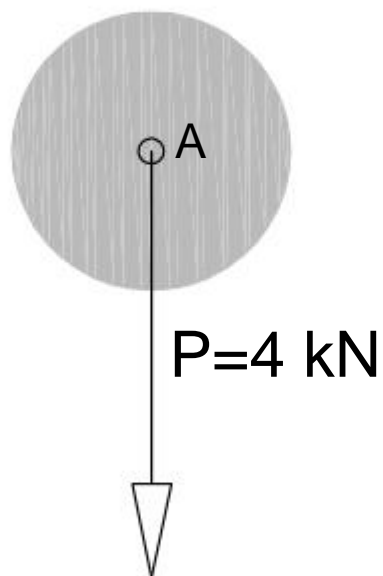
Jest wielkością wektorową, która stanowi miarę oddziaływania ciał materialnych na siebie.

Jednostką podstawową siły jest niuton [N].

W mechanice siłę oznaczamy jedną dużą literą, np. P, Q [kN].

PODSTAWOWE POJĘCIA STATYKI

SIŁA

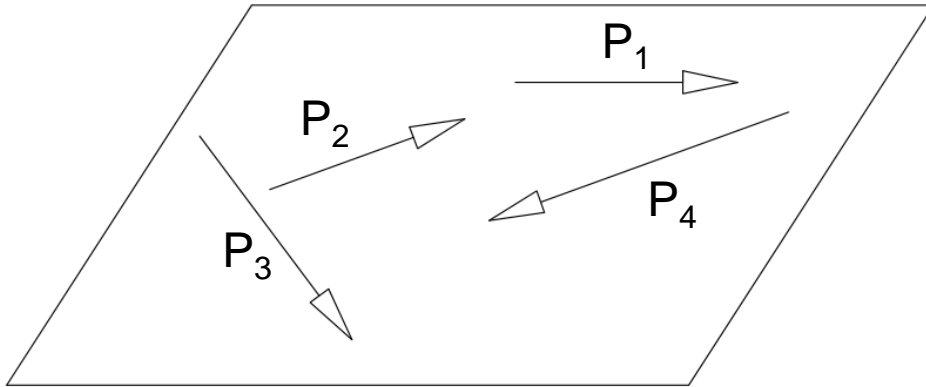
Rys. 03. Wektor siły

UKŁAD SIŁ

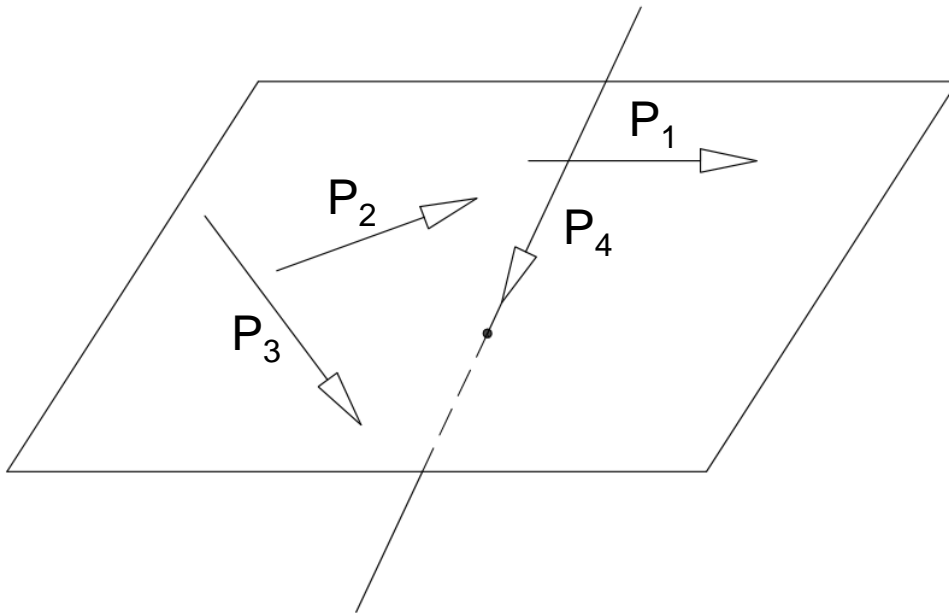
jest to zbiór sił działających na ciało materialne.

RODZAJE UKŁADÓW SIŁ:

- **PŁASKI** – wszystkie siły układu działają w jednej płaszczyźnie;
- **PRZESTRZENNY** – gdy choćby jedna siła układu nie leży w tej samej płaszczyźnie co pozostałe.

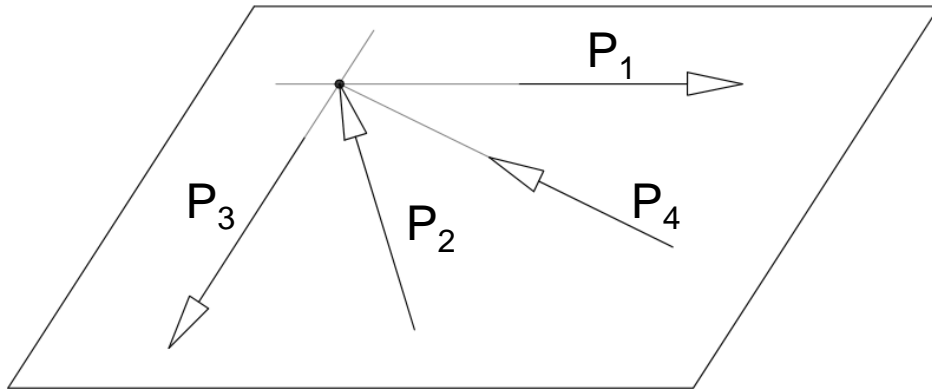
Rys. 04. Układ sił płaski

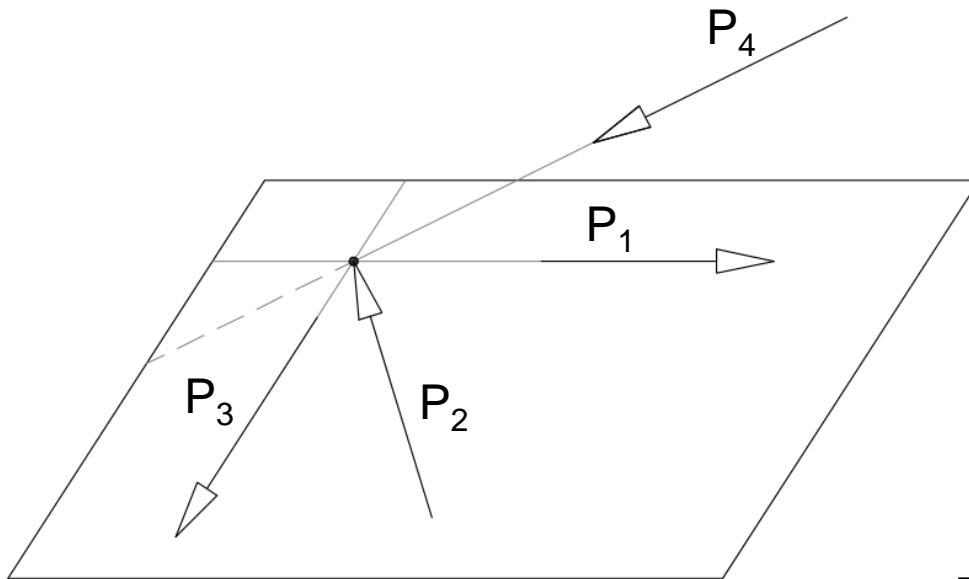
Rys. 05. Układ sił przestrzenny

UKŁAD SIŁ

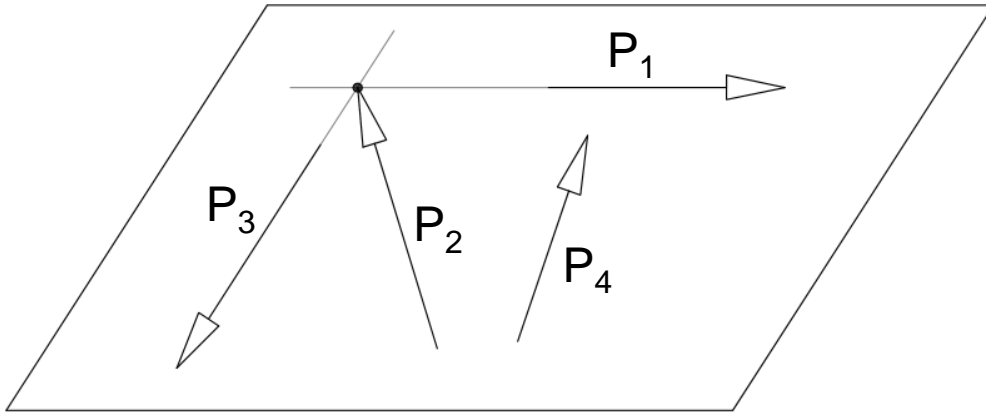
- **ZBIEŻNY** – kierunki działania wszystkich sił układu przecinają się w jednym punkcie;
- **NIEZBIEŻNY** – kierunki działania sił układu nie przecinają się w jednym punkcie.

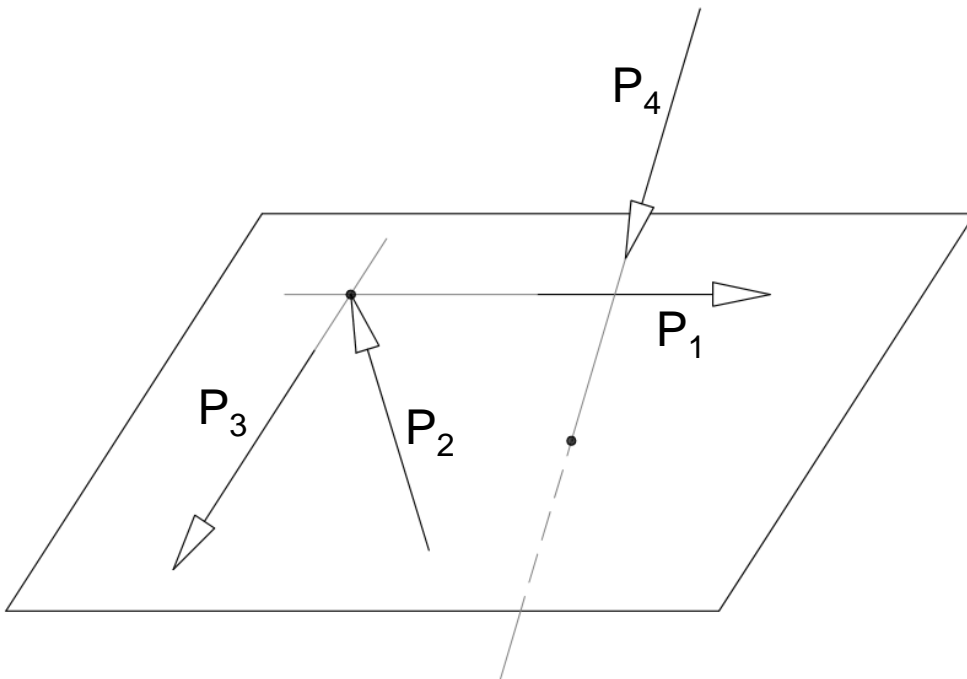
Rys. 06. Układ sił zbieżny płaski

Rys. 06. Układ sił zbieżny przestrzenny

Rys. 08. Układ sił niezbieżny płaski

Rys. 09. Układ sił niezbieżny przestrzenny

MOMENT STATYCZNY SIŁY

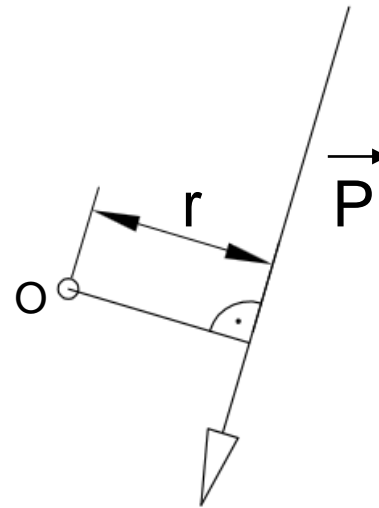
MOMENTEM STATYCZNYM siły P względem punktu O (bieguna) nazywamy iloczyn wartości siły P i odległości r punktu O od kierunku działania siły P .

$$M = Pr \quad [\text{kNm}]$$

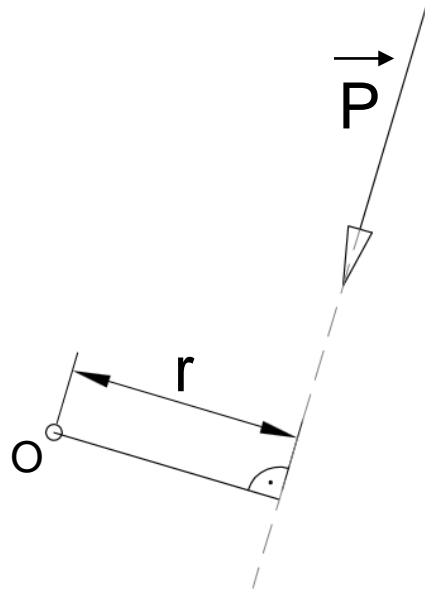
gdzie:

P – wartość siły

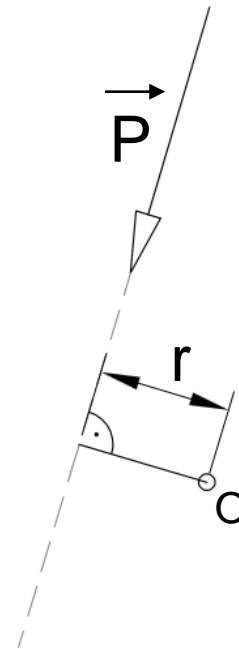
r – odległość między biegunem
i kierunkiem działania siły P

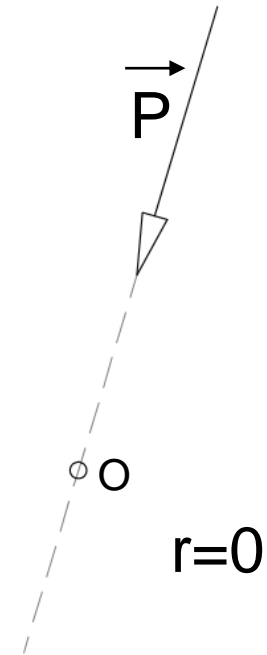
Rys. 10. Moment statyczny siły względem punktu

$$M = Pr$$

$$M = -Pr$$

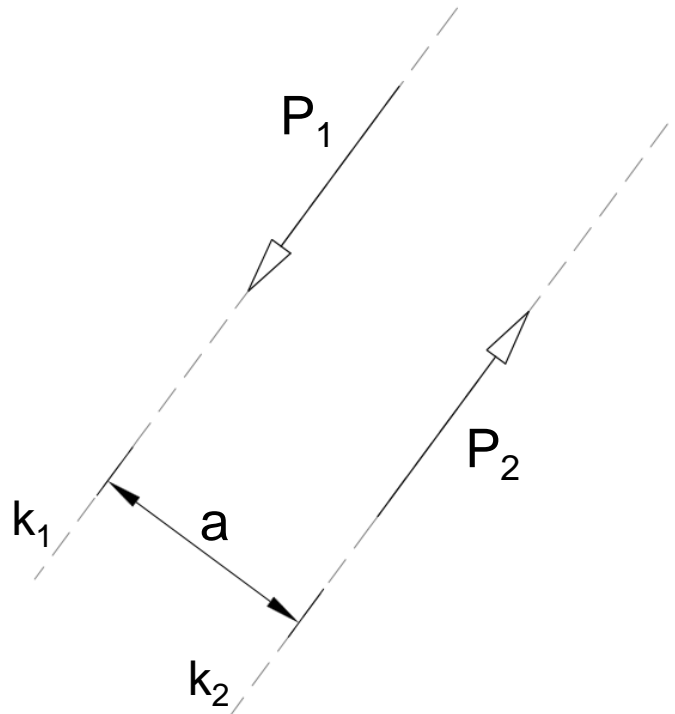

$$M = 0$$

Rys. 11-13. Moment statyczny siły względem punktu

PARA SIŁ i MOMENT PARY SIŁ

Dwie siły P_1 i P_2 równe co do wartości bezwzględnej, leżące na kierunkach równoległych i przeciwnie zwrócone nazywamy **PARĄ SIŁ**.

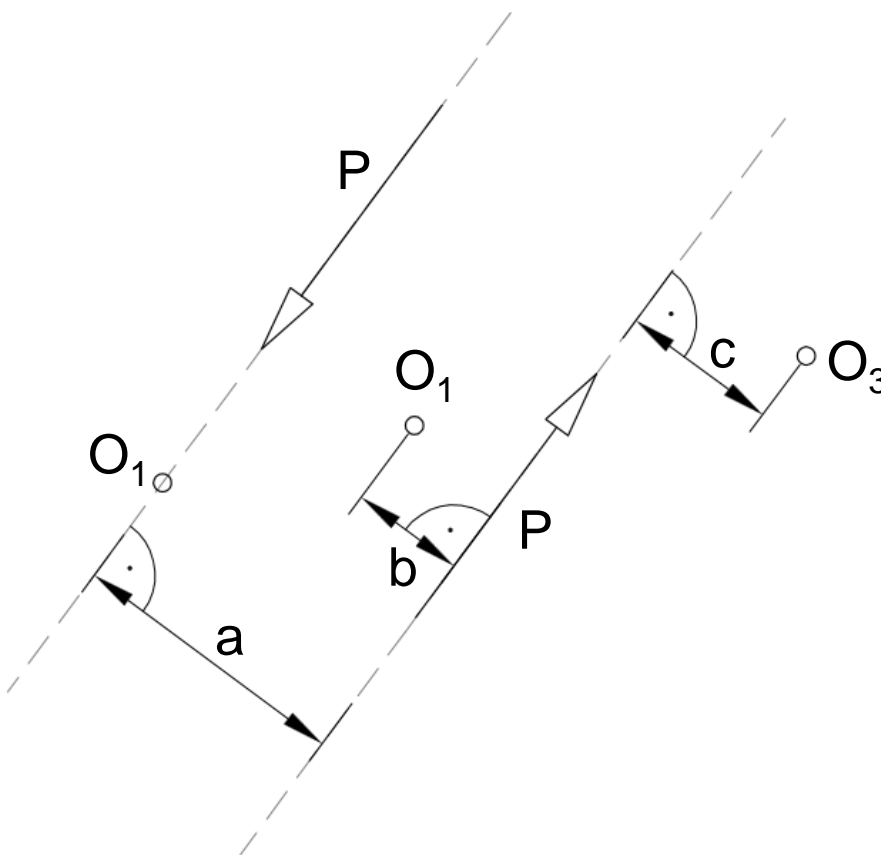

$$k_1 \parallel k_2$$
$$|P_1| = |P_2|$$

Rys. 14. Para sił

Zadanie

Oblicz momenty podanej pary sił względem biegunów:
 O_1 , O_2 oraz O_3 .

PARA SIŁ i MOMENT PARY SIŁ

MOMENT STATYCZNY PARY SIŁ

jest wielkością stałą i równy jest iloczynowi wartości jednej z sił i odległości między tymi siłami:

$$M = Pa \quad [\text{kNm}]$$

gdzie:

P – wartość siły

a – odległość między siłami

WARUNKI RÓWNOWAGI UKŁADU SIŁ

Konstrukcja jako tarcza sztywna pozostaje w równowadze, gdy działające na nią siły równoważą się, to znaczy ich sumaryczny skutek oddziaływania jest identyczny z tym, gdy nie działają na nią żadne siły.

WARUNKI RÓWNOWAGI UKŁADU SIŁ ZBIEŻNYCH

Układ sił zbieżnych w ujęciu analitycznym jest w równowadze, jeżeli:

- algebraiczna suma rzutów wszystkich sił układu na oś poziomą jest równa zero:

$$\Sigma X = 0$$

oraz

- algebraiczna suma rzutów wszystkich sił układu na oś pionową jest równa zero:

$$\Sigma Y = 0$$

WARUNKI RÓWNOWAGI NIEZBIEŻNEGO UKŁADU SIŁ

Układ sił niezbieżnych w ujęciu analitycznym jest w równowadze, jeżeli:

- algebraiczna suma rzutów wszystkich sił układu na oś poziomą jest równa zero:

$$\Sigma X = 0$$

oraz

- algebraiczna suma rzutów wszystkich sił układu na oś pionową jest równa zero:

$$\Sigma Y = 0$$

oraz

- algebraiczna suma momentów statycznych wszystkich sił układu względem dowolnego punktu na płaszczyźnie jest równa zero:

$$\Sigma M = 0$$

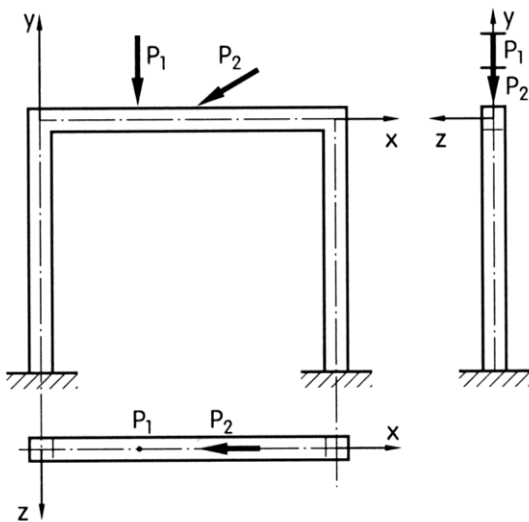
UKŁAD KOSTRUKCYJNY

jest to układ elementów konstrukcji połączonych ze sobą w sposób umożliwiający im współpracę w przyjmowaniu i bezpiecznym przenoszeniu obciążeń.

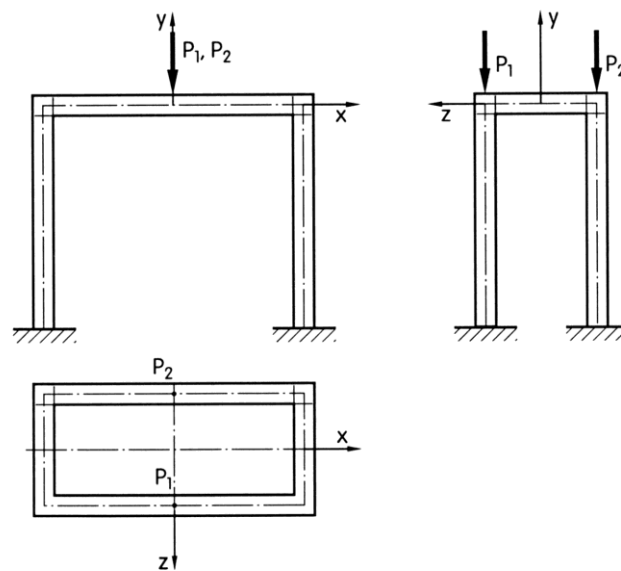
UKŁAD KOSTRUKCYJNY PRĘTOWY

jest to układ konstrukcyjny zbudowany z prętów.

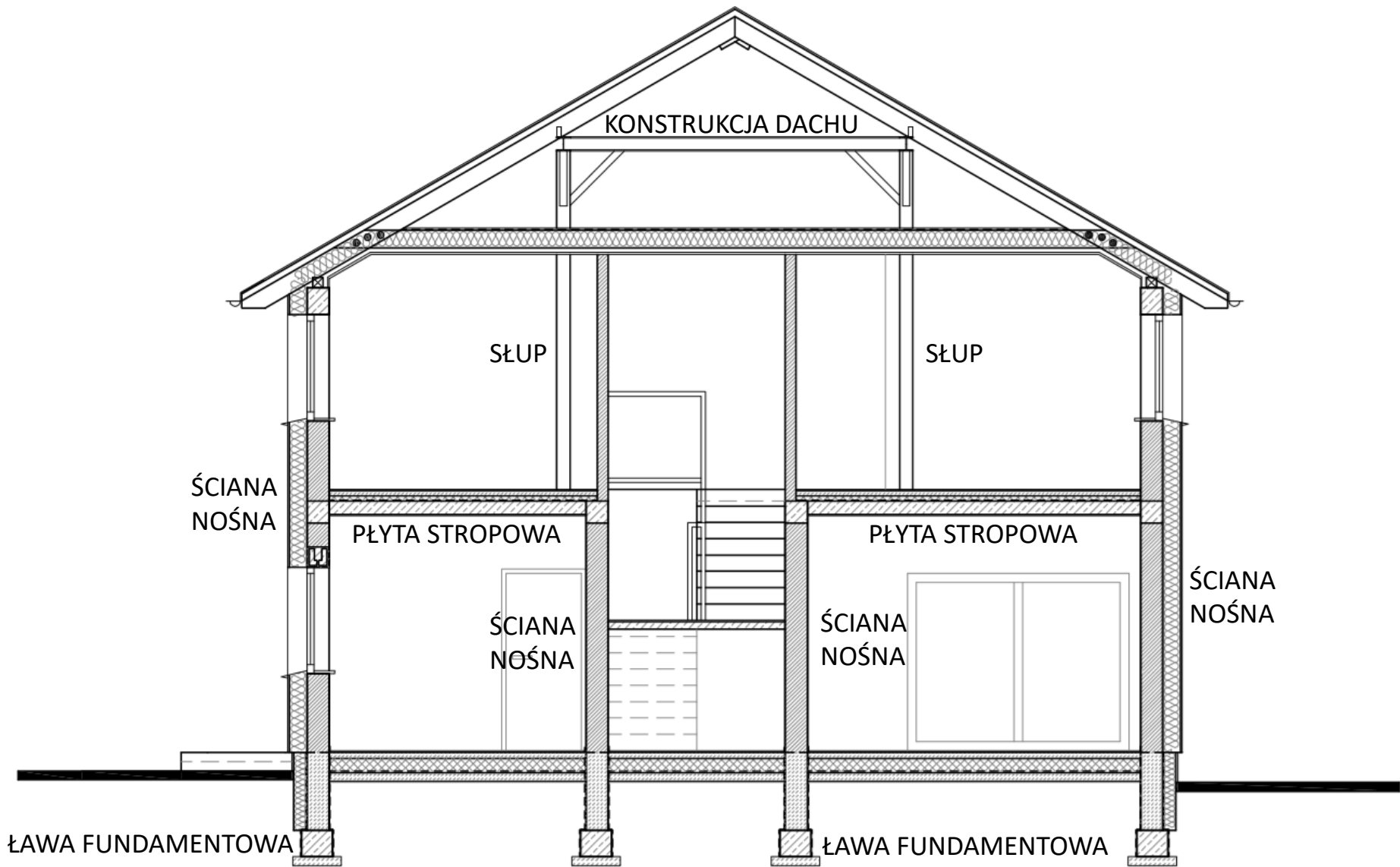
UKŁAD PRĘTOWY PŁASKI

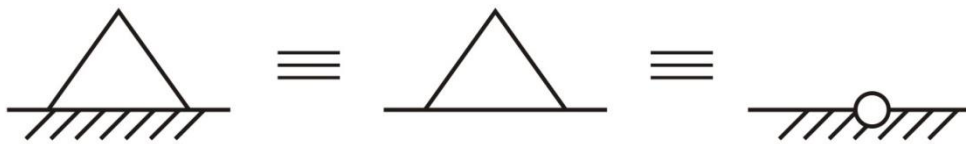
UKŁAD PRĘTOWY PRZESTRZENNY

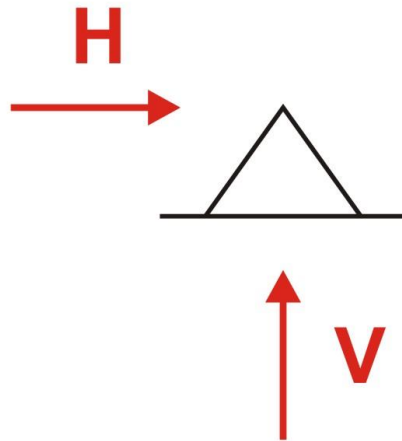
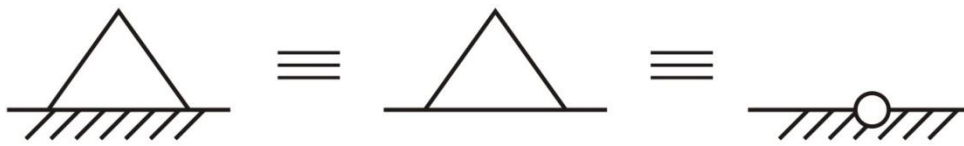
WYKŁAD 02

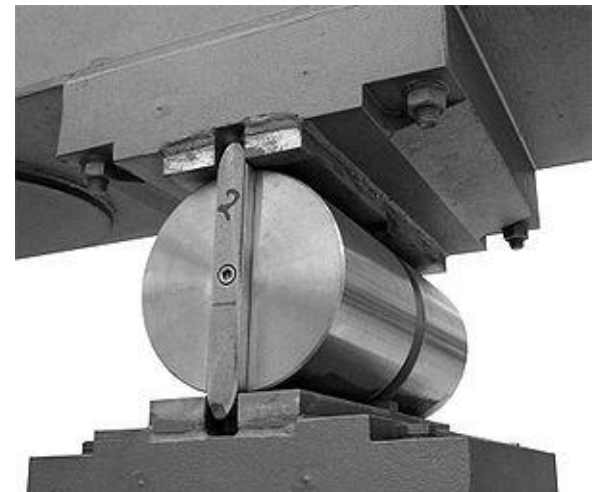
PODPORA PRZEGUBOWA NIEPRZESUWNA

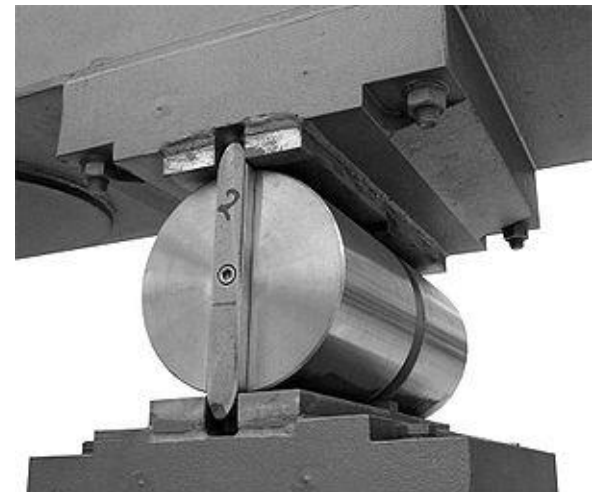
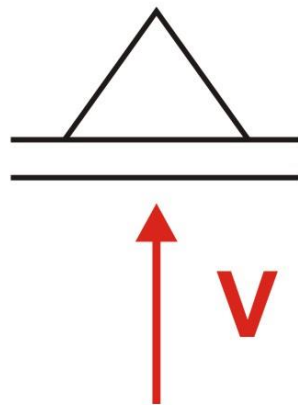
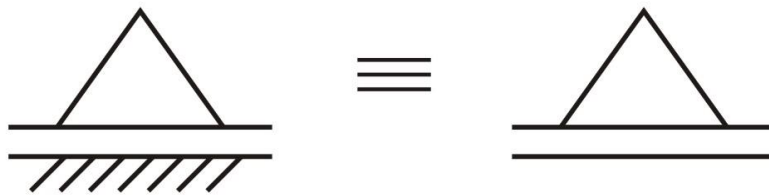
PODPORA PRZEGUBOWA NIEPRZESUWNA

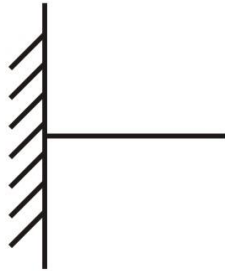
PODPORA PRZEGUBOWA PRZESUWNA

PODPORA PRZEGUBOWA PRZESUWNA

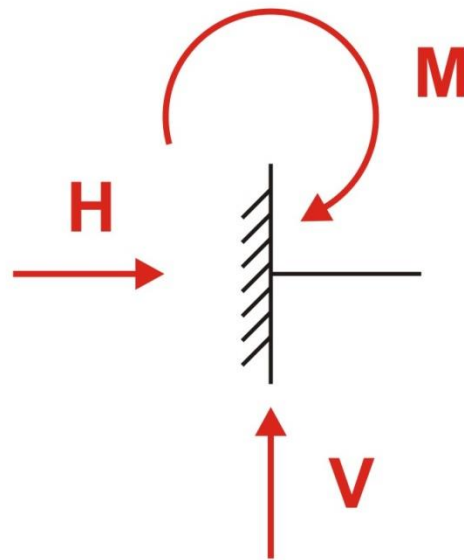
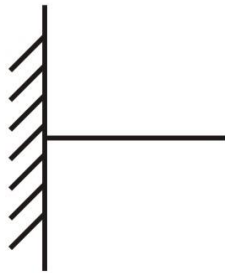

PODPORA PŁASKA NIEPRZESUWNA (UTWIERDZENIE)

PODPORA PŁASKA NIEPRZESUWNA (UTWIERDZENIE)

ZAŁOŻENIA MECHANIKI BUDOWLI

ZAŁOŻENIE STATYCZNOŚCI OBCIĄŻEŃ

Przyjmuje się, że obciążenia działające na konstrukcję rosną od zera aż do ich ostatecznej wartości w sposób ciągły i nieskończenie powolny.

Obciążenia takie noszą nazwę **obciążeń statycznych**.

ZAŁOŻENIA MECHANIKI BUDOWLI

ZAŁOŻENIE JEDNORODNOŚCI i IZOTROPII MATERIAŁU

Przyjmuje się, że materiał, z którego wykonana jest konstrukcja, ma we wszystkich punktach jednakowe właściwości mechaniczne (jednorodność) oraz że właściwości te są takie same we wszystkich kierunkach (izotropia).

ZAŁOŻENIA MECHANIKI BUDOWLI

ZAŁOŻENIE MAŁYCH ODKSZTAŁCEŃ

Przyjmuje się, że odkształcenia konstrukcji, wywołane działającymi na nie obciążeniami, są niewielkie.

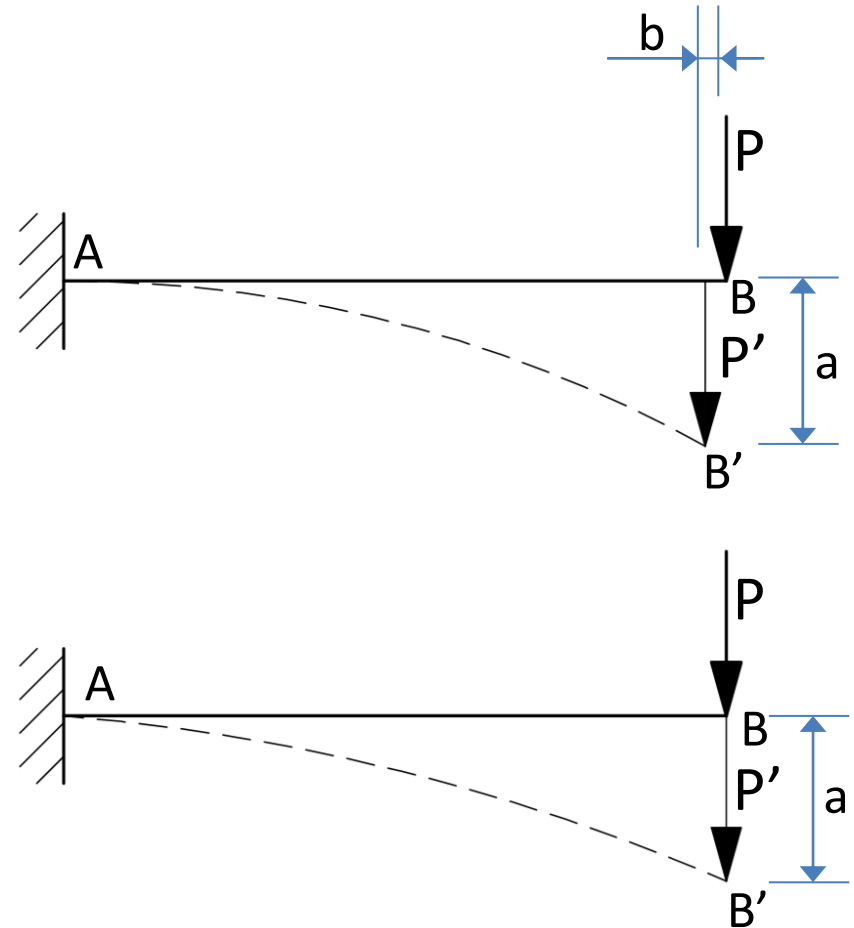
Małe odkształcenia ustępują zazwyczaj po usunięciu obciążenia, nazywamy je **sprężystymi**.

ZAŁOŻENIA MECHANIKI BUDOWLI

ZASADA ZESZTYWNIENIA

W obliczeniach statycznych pomija się odkształcalność ciała, czyli zakłada się, że jest ono sztywne.

$$a \ll AB \Rightarrow AB = AB', \quad b=0$$

ZAŁOŻENIA MECHANIKI BUDOWLI

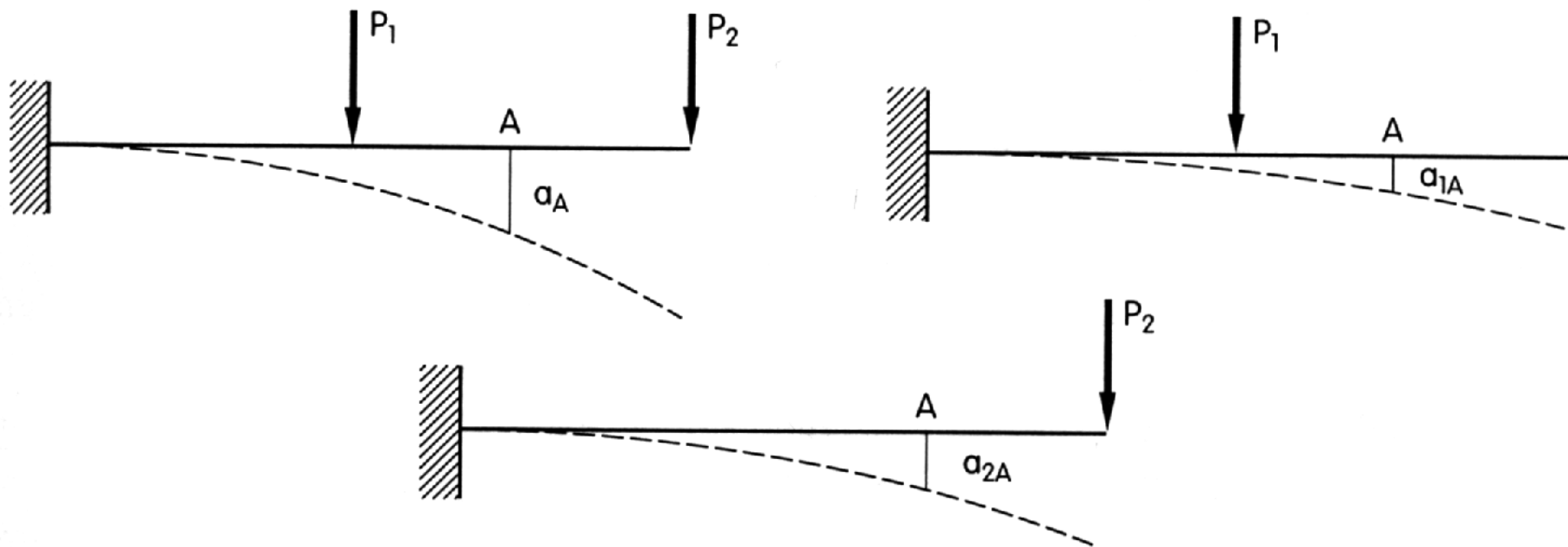
ZASADA SUPERPOZYCJI (z. niezależności działania sił)

Przyjmuje się, że w konstrukcjach sprężystych skutki działania sił są od siebie niezależne.

Oznacza to, że oddziaływanie każdej z sił można rozpatrywać oddzielnie, a skutki ich działania sumować.

ZAŁOŻENIA MECHANIKI BUDOWLI

ZASADA SUPERPOZYCJI (z. niezależności działania sił)

$$a_A = a_{1A} + a_{2A}$$